บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้อย่างดี และสามารถใช้ความรู้ปรับปรุงสังคมให้เจริญก้าวหน้าเพื่อพัฒนาชีวิต ทั้งโดยส่วนตน และโดยส่วนรวมให้มีคุณภาพอีกด้วย แต่การศึกษามิได้จำกัดอยู่เฉพาะเด็กปกติเท่านั้น แต่รวมถึงเด็กพิการที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา หรือจิตใจ รวมทั้งเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคนพิการทุกประเภทซึ่งมีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 19 ปี ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2538 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเภทของความพิการ	จำนวน (คน)
ปัญญาอ่อน เรียนช้า	40,920
ตาบอด	9,150
หูหนวก	40,800
พิการด้านร่างกาย	23,950
รวม	114,820

ที่มา กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2538)

จากสถิติดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาล และหน่วยงานเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ต้องพยายามอย่างเต็มที่ทุกวิถีทาง ในอันที่จะจัดให้มีการศึกษาแก่คนพิการเป็นอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเท่าเทียมกับคนปกติ ในการได้รับการศึกษา และเพื่อพัฒนาให้คนพิการเหล่านี้ได้พัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่เต็มตามศักยภาพหรือขีดความสามารถแห่งตน ให้ได้ชื่อว่าได้รับการศึกษาเต็มตามหลักสูตรอย่างสมภาคภูมิ

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสนใจต่อเด็กพิการ โดยได้ออกปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเยาวชน ข้อ 5 มีใจความสำคัญเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่บุคคลพิการว่า "เด็ก และเยาวชนที่พิการทั้งทางร่างกาย สมอง และจิตใจ มีสิทธิจะได้รับการดูแลรักษาเป็นพิเศษ และได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของตนโดยเฉพาะ"(สุปาณี สนธิรัตน์, 2526:1) ดังจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาแก่เด็กพิการในประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดทำมาอย่างเป็นระบบพอสมควร แนวนโยบายของรัฐซึ่งกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ระบุว่า "รัฐพึงจัด และสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางจิตใจ หรือสังคม และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาโดยทั่วกัน" (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2520:ข้อ 38) และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดไว้ด้วยว่า "รัฐพึงจัดทุน ปัจจัย หรือวิธีการอื่นเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคม และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามสมควรแก่ความสามารถ และสติปัญญา "(แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520: ข้อ 23) ซึ่งแสดงว่ารัฐบาลไม่ได้ละเลยที่จะสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กปกติ และยังขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ ให้เพิ่มมากขึ้นตลอดมา จากความสำคัญดังกล่าวรัฐได้จัดการศึกษาให้กับเด็กพิการในด้านต่าง ๆ โดยเรียกการจัดการศึกษาประเภทนี้ว่า "การศึกษาพิเศษ"

วารี ถิระจิตร (2531:7-8 อ้างถึงในจรัล ทองปิยะภูมิ, 2531) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษว่า "การจัดการศึกษาพิเศษนั้นควรจัดให้เด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการ หรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนรู้ในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ"

เบญจา ชลธารนนท์ (2524:53) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาพิเศษว่า "การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ควรเน้นเรื่องการให้โอกาสทางการศึกษา โดยให้เด็กได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่"

Gearheart and Weishaln (1980:33) ได้กล่าวถึงสิทธิหน้าที่ว่าเด็กพิเศษทุกคนควรจะได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของตนถึงขั้นสูงสุด การศึกษาพิเศษจะต้องเน้นถึงความสามารถ และศักยภาพของเด็กพิเศษ โดยไม่เน้นเพื่อตอกย้ำความพิการของเขา แต่ในเวลาเดียวกันการศึกษาพิเศษจะต้องปรับเปลี่ยนความต้องการ และความจำเป็นของเด็กด้วย ซึ่งหมายความว่านักการศึกษาจะต้องไม่มองข้ามความพิการของเด็กเหล่านั้น

เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษ และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้เด็กได้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพของเขา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป ซึ่งสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนในด้านใดด้านหนึ่ง หรือมากกว่า อันได้แก่ มีปัญญาอ่อน ขาดความสามารถทางการเรียนรู้ ขาดความสามารถทางร่างกาย ความผิดปกติทางการได้ยิน ความผิดปกติทางการพูด และภาษา ความผิดปกติทางสายตา อารมณ์ไม่ปกติและมีปัญญาเลิศ กับมีความสามารถพิเศษ (Hallahan and Kauffman, 1988:6)

Kirk and Gallagher (1986:5) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการกำหนดเด็กพิเศษโดยพิจารณาถึงความเบี่ยงเบน และความบกพร่องดังต่อไปนี้

1. เด็กที่มีความสับสนด้านการสื่อสาร ประกอบด้วย
    1.1 เด็กที่ด้อยสมรรถภาพด้านการเรียน (เรียนช้า)
    1.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด
2. เด็กที่มีความเบี่ยงเบนด้านเชาวน์ปัญญา ประกอบด้วย
    2.1 เด็กที่มีปัญญาเลิศ
    2.2 เด็กที่มีปัญญาอ่อน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส และการรับรู้ ประกอบด้วย
    3.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
    3.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา

4. เด็กที่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคประสาท โรคกระดูก และเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสุขภาพ (พิการแขน ขา มือ)

5. เด็กที่มีความสับสนด้านพฤติกรรม

จากกลุ่มเด็กพิเศษดังกล่าวมีเด็กพิเศษอยู่ประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ และน่าศึกษามากคือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หรือที่เรียกว่า "เด็กตาบอด" ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ให้ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังเป็นเรื่องค่อนข้างยาก และจำเป็นต้องใช้องค์ประกอบหลายด้าน เพราะการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ดี ย่อมทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งเด็กจะนำไปใช้ในการดำรงชีพในสังคมได้อย่างประสบความสำเร็จ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กตาบอดนั้นจำแนกได้หลาย ๆ ด้าน

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนนักเรียนตาบอดนั้นนอกจากจะต้องมีความรู้ในวิชาเฉพาะที่ตนเองสอนเป็นอย่างดีแล้ว จำเป็นต้องได้รับการอบรมทางการศึกษาพิเศษด้วย และยังจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณเป็นพิเศษ เช่น ในเรื่องข้อจำกัด และความแตกต่างในด้านความพิการของนักเรียนแต่ละคน การให้เวลาพิเศษเป็นบางครั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวผู้สอน พบว่าอาจารย์ยังขาดความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ในด้านเทคนิคและวิธีการสอน ขาดความกระตือรือร้น ขาดความสำนึกในการดำเนินการสอนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2526 : 243 อ้างถึงในจรัล ทองปิยะภูมิ, 2531) และอาจารย์ผู้สอนมักจะเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ เพราะคิดว่านักเรียนสูญเสียการมองเห็น ดังนั้นวิธีการสอนส่วนใหญ่จึงมักใช้การบรรยาย และให้ท่องจำเพื่อสามารถตอบข้อสอบได้

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ด้วยเหตุที่การรับรู้ทางสายตามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาความคิดรวบยอด เพราะคนเรามีการรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทางตาถึง 75% ซึ่งสูงกว่าประสาทสัมผัสใด ๆ ดังนั้นเมื่อนักเรียนตาบอดสูญเสียการรับรู้ทางสายตาจึงทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนปกติ (ชูชีพ อ่อนโคกสูง, 2527: 118) จากผลการวิจัยของศูนย์พัฒนศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2528:34) พบว่านักเรียนตาบอดไทยอ่านอักษรเบรลล์ได้ช้ากว่าคนสายตาปกติ คือ สามารถอ่านภาษาไทยได้นาทีละ 40-60 คำ ในขณะที่คนสายตาปกติจะอ่านได้ถึงนาทีละ 180-250 คำ

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผดุง อารยะวิญญู (2523:46) กล่าวว่า "ความพิการทางสายตาไม่มีผลกระทบต่อระดับสติปัญญาแต่ประการใด แต่เป็นเพราะสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ไม่อำนวย" สิ่งแวดล้อมที่กล่าวนี้ได้แก่สื่อการเรียนการสอน นักเรียนตาบอดจำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนที่เป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้อง หรือสัมผัสด้วยประสาทอื่น ๆ ที่รับได้มากกว่านักเรียนปกติ ดังนั้นถ้าหากอาจารย์ผู้สอนไม่คำนึงถึงความสำคัญข้อนี้ก็อาจทำให้นักเรียนตาบอดพลาดโอกาสการเรียนรู้ไปได้ (โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล, 2532:21) และการใช้สื่อการเรียนการสอนจะให้ได้ผลได้นั้น ควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงมากที่สุด สื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้อาจารย์สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว ประหยัดเวลา และเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ไปยังนักเรียนตาบอด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น สิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจได้ตรงกัน และโดยเหตุที่นักเรียนตาบอดสูญเสียการมองเห็นจึงจำเป็นต้องมีสื่อการสอน ที่เป็นรูปธรรมที่สามารถจับต้องได้ หรือรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสส่วนที่เหลืออยู่ (โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล, 2532)

แต่ในความเป็นจริงแล้ว อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อการสอนสำหรับนักเรียนตาบอด นอกจากนี้อาจารย์ยังขาดทักษะในการผลิต และการใช้สื่อการสอนสำหรับนักเรียนตาบอด ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2530)ที่ได้วิจัยเรื่องสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนตาบอดเรียนร่วมใน โรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ และทักษะในการสอนนักเรียนตาบอด อาจารย์ขาดสื่อการเรียนการสอนที่จะใช้กับนักเรียนตาบอด และยังไม่มีมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสร้างและวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนอีกด้วย นอกจากนี้จากงานวิจัยของพาสินี สำราญเวทย์ (2532) วินัย กราฆมูล (2533) โสภณ สาธรสัมฤทธิ (2532) ได้ศึกษาการใช้สื่อการสอนสำหรับนักเรียนตาบอดในวิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และภาษาไทย ยังพบว่าอาจารย์ไม่มีการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอน ในวิชาดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่สื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาด้านการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ในโรงเรียนสอนคนตาบอด

เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนว่ามีปัญหาในด้านใดบ้าง และมีปัจจัยอะไรที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อปัญหาในด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ ทั้งนี้เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนตาบอดให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ คุ้มค่ากับการลงทุน และช่วยให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และเพื่อให้นักเรียนตาบอดได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง และช่วยให้การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอดในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในด้านการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนคนตาบอด

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอดในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด

3. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนคนตาบอด

4. เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด

คำถามในการวิจัย

1. โรงเรียนสอนคนตาบอดมีปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนระดับมากจำนวนเท่าไร และได้แก่อะไรบ้าง

2. โรงเรียนสอนคนตาบอดในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดมีปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไร และได้แก่ปัญหาอะไรบ้าง

3. โรงเรียนสอนคนตาบอดในกรุงเทพฯ และต่างมีจังหวัดมีสาเหตุของปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนได้แก่อะไรบ้าง

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนสอนคนตาบอดในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดได้แก่อะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ

1.1 ประชากรอาจารย์ในโรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน 98 คน

1.2 ประชากรผู้บริหารในโรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน 8 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนนักเรียนตาบอด แบ่งเป็น 3 ประเภท

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในโรงเรียนสอนคนตาบอดจำนวน 8 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างนักวิชาการ จำนวน 1 คน

1.3.3 กลุ่มตัวอย่างศึกษานิเทศก์นักเรียนตาบอด จำนวน 1 คน

2. ปัญหาการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ศึกษาครอบคลุมปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 อาจารย์ ในด้านเกี่ยวกับความรู้ในการผลิต วิธีปฏิบัติ ทักษะต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ประสบการณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และเวลา

2.2 สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ที่ผลิตในโรงเรียนสอนคนตาบอด ได้แก่ หนังสือเบรลล์ บัตรคำเบรลล์ ม้วนเทปบันทึกเสียง แผนที่ แผนภาพนูน

2.3 โรงเรียน ในด้านหน่วยงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และบุลากรในโรงเรียนที่จะให้คำแนะนำในการผลิต งบประมาณของโรงเรียน

2.4 หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน งบประมาณ การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอน บุคลากรให้คำปรึกษาแนะนำในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

3. ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ศึกษาครอบคลุมปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 อาจารย์ ในด้านเกี่ยวกับความรู้ในการใช้ ด้านทักษะต่าง ๆ ที่ใช้สื่อในการสอน ด้านประสบการณ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

3.2 สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆที่ใช้ในโรงเรียนสอนคนตาบอดได้แก่ หนังสือเบรลล์ วิทยุ เครื่องเล่นเทป ม้วนเทป หุ่นจำลอง แผนที่ แผนภาพนูน สเลท สไตลัส

3.3 โรงเรียน ในด้านหน่วยงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ในการใช้สื่อการเรียนการสอน บุคลากรให้คำแนะนำในการใช้สื่อการเรียนการสอน งบประมาณโรงเรียน

3.4 หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ การฝึกอบรมอาจารย์ ด้านให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

คำจำกัดความในการวิจัย

1. ปัญหา หมายถึง สภาพตามการรับรู้ที่ครูประสบซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยาก วิตกกังวลและไม่สบายใจ เป็นข้อขัดข้อง หรือข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข

2. สื่อการเรียนการสอน หมายถึงวัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ของนักเรียนตาบอดที่ครูจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนตาบอดได้รับประสบการณ์ ความรู้ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. โรงเรียนสอนคนตาบอด หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะคนตาบอดที่เป็นของรัฐ และเอกชน ซึ่งมีจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่ (พัทยา)

4. อาจารย์ หมายถึงผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษา ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด หรือได้รับการฝึกอบรมในด้านการศึกษาคนตาบอดจนมีความชำนาญในการให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน การสอนแก่นักเรียนตาบอด จำนวน 98 คน

5. ผู้บริหารโรงเรียนสอนคนตาบอด คือ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอด หรืออาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดทั้ง 4 แห่ง จำนวน 8 คน

6. ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

6.1 อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด คือ กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนตาบอดมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จากโรงเรียนสอนคนตาบอดทั้ง 4 แห่ง จำนวน 8 คน

6.2 นักวิชาการ คือ อาจารย์ในสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนตาบอด ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 1 คน

6.3 ศึกษานิเทศก์ด้านการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนตาบอด จำนวน 1 คน

7. นักเรียนตาบอด หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น หรือเห็นน้อยมากจนต้องเรียนรู้โดยอาศัยประสาทรับรู้ด้านอื่น หรือต้องอาศัยสื่อ และอุปกรณ์เครื่องช่วยพิเศษ

8. ปัญหาการผลิต หมายถึง สภาพตามการรับรู้ที่ครูประสบซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยาก วิตกกังวล และไม่สบายใจ เป็นข้อขัดข้อง หรือข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวอาจารย์ สื่อประเภทต่าง ๆ โรงเรียน หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

9. ปัญหาการใช้ หมายถึง สภาพตามการรับรู้ที่ครูประสบซึ่งก่อให้เกิดความยุ่งยาก วิตกกังวล และไม่สบายใจเป็นข้อขัดข้อง หรือข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการใช้สื่อการเรียนการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อของอาจารย์ สื่อประเภทต่าง ๆ โรงเรียน หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

10. หน่วยงานภายนอก หมายถึงกองการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) มูลนิธิต่าง ๆ เป็นต้น

11. การแก้ไขปัญหา หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหาซึ่งวิธีการนั้นสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

<u>ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</u>

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนคนตาบอด

2. เพื่อให้ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องนำแนวทางไปใช้แก้ไขปัญหาในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการผลิต และการใช้สื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตบุคลากรเฉพาะด้าน สำหรับโรงเรียนสอนคนตาบอดต่อไป